

Bétsből, Februárius' 17-dikén 1818.

Nagy Britannia.

A' Parlamentumnak 27-dik Januáriusi első ülésében kevés nevezetes dolog történt. Minekutánna a' már közölt foglaltatú beszéd, a' rendszerént való imádságokkal együtt felolvastatott volna, Lord *Holland* a' felső házban egyszeribe a' *Habeas Corpus* Aktát felfüggesztő törvényről tett említést; mellyre azonban Lord *Liverpool* ezt a' megjegyzést tette, hogy ha egy kevésse várakozott volna, észre vehette volna, hogy magoknak a' Ministereknek az az akarajok, hogy a' nevezett Aktának régi erejébe való visszaállítását jóvállják. Némelleyek a' *Charlotta* Kir. Hercegaszszony halálán való közönséges gyászrol, és annak a' pontosságának szerentsés következéseiről beszélték, mellyel a' Ministerek a' lázadókat felfedezték. Ezután Gróf *Stanhope* politikai fontolgatásokba bocsátkozott, nevezetesen a' foglaló Armádiának Frantzia Országban való fenntartására nézve azt jegyezte-meg, hogy a' Szövetséges Fejedelmeknek, és nevezetesen Angliának illy fontos dologban tsupán tulajdon bátorságokra kell nézni. Lord *Liverpool* erre azt a' kinyilatkoztatást tette, hogy Frantzia Orzágnak jelenvaló állapotja, és a' Frantziáknak tulajdon törvényes Királyokhoz való hajlandóságok, Angliát, a' köztsendességfennállása tekintetéből, szintűgy megnyugtathatják, mint a' száraz föld minden más hatalmasságainak indulatjaik. Marquis *Landsdown* és Lord *Sydmouth*

a' *Habeas Corpus* Actának ismét folyamatba való tételéről emlékeztek.

Az Alsó házban *Wodehouse*, *Windham* *Ottinnel* együtt azt jóvállotta, hogy a' Regens Printzhez, egy a' Parlamentumnak ő Kir. Hercegsége mostani környüllásiban való részvételét kifejező levelet kell intézni. Az utolsó, *Charlotta* Hercegaszszonynak halálát érzékenyen festvén, így folytatta beszédjét: „a' Regens Printz bizonyossá tett bennünket, hogy a' Statusnak boldogsága fő tárgya volt az ő figyelmetességének, a' mennyiben azt a' Királyi székben való következés meghatározta. És valósággal az Uralkodó K. familiának fennállása az alattvalók javával elvárlhatatlanul össze van kötve. Ha mindjárt nem vagyunk is éppen abban a' veszedelemben, hogy *Sophia* Printzaszszonynak, ki által a' *Braunschweigi* Ház a' *Stuart* Háznak jussait bírja örökségül, örököseinek igen sok felé ágazó lineája kihaljjon; mindazáltal azon kell lennünk hogy Angliában született Királyaink legyenek, kiknek velünk egy principiumaik, és szokásaik vannak.“

Lord *Castlereagh* igen szépen mentette a' Ministereket Lord *Folkestone* némelley vádjai ellen. *Bennet* ellenben azzal fenyegette azokat, hogy megmutatja, hogy minden zenebonák és öszveesküvések a' Kormány' Spionjainak munkáji voltak; hanem az efféle fenyegetődzések éppen nem ujjak. Lord *Brougham* azon való örömet jelentette-ki, hogy a' Ministerek magok ajánlják a' *Habeas Corpus*

Aktának ismét elébbi erejébe való vételét. Lord *Cochrane* ezzel a maga kifejezésével velett véget az ülésnek: „a' Ministerek, úgymond, azt gondolják, hogy azon bajnak kiirtására, mellyet ők magok árasztottak Angliára, már azzal eleget tettek, ha több templomokat építenek. Ebben ők a' minden időben volt nagy bűnösökkel megegyeznek.

A' *Habeas Corpus* Aktának felszűrésztését eltörlő törvényjavallás a' felső házon keresztül, és az Alsó házba ment.

Lord *Liverpool* 28 - diki éjtzaka a' felső házban azon alkudozásnak párját mutatta be, mellyet ő Felsője a' Britanniai Király a' Spanyol Királyal a' rabszolgákkal való kereskedésnek eltörlése végett kötött. Lord *Castlereagh* pedig ugyan azt az Alsó Háznak terjesztette elébe. Sir *Francis Burdett* a' Parlamentum megváltoztatását hozta ismét szóba, és e' végre egy 20 személyektől aláírott kérést nyújtott be, azt állítván, hogy ugyan azon dologért több mint egy millió aláírta magát. Más 7 kérésevek is tételtek még le a' Házban.

A' 29-diki ülésben Lord *Liverpool* a' Status Titoknokja nevében azt a' jelentést tette a' felső háznak, hogy a' következő hétfőn az Országnek belső állapota' tekintetéből némelly irásokat fog a' háznak elébe terjesztetni. A' *Habeas Corpus* Aktáról szolló törvényjavallás minden hozzatétel nélkül került vissza az alsó házba. Az alsó házban pedig ugyan akkor ezen *Aktán* kívül, mellynek a' következő napon már a' Királytól meg kellett volna erősíttetni, a' Bank volt a' tanácskozásoknak fő tárgya; a' Kintstárnak Cancellarius a' azt mondotta, hogy a' Bank a' jövő Juliusban már el kezd kész pénzel fizetni.

Francia Ország.

A' Követek Kamarájának 24 - dik Januariusi ülésében folytatódott a' Rekru-

tázás Törvénye felett való vetélkedések. *Duvergier de Hauranne* a' törvény mellett volt, — és buzdította a' Kamarát, hogy ne kösse a' felfegyverkezett Európának közepében ama Byzantiumbeliket, kik a' dogmák felett zivakodtak még akkor is, mikor II. Mahomet fővárosoknak kapuit ostromlotta. A' Kamarának esztendőnként való voksolását nem hagyta helybe, és az Ultrának több alitásait megzáfolta. Így mutatatta meg, hogy *Vaublanc* volt, a' ki a' Helységek tanácsosi közé olyan embereket is felvett a' kik nem tartoztak oda. *deCausanne* azt felelte hogy az 1789-diki veszedelmet okozó részrehajlás lelke most is fenn áll, és a' Királyságot tutorság alá akarja venni, 's erőszakkal tett Ministerek által akarja azt igazgatni. Egyébaránt a' a' regnek számát 240 ezerre javasolta tenni, a' Helvetziai katonákat mint nem nemzetieket és a' kik csak a' kintstárnak terlet nevelik a' kített számba nem foglalta be. *Cornet d' Incourt* pedig éppen a' Helvetziai katonákat oltalmazta azt állítván, hogy csak azért nem hajlandók némellyek hozzájok, mivel a' thronust olly jól oltalmazták (erre zugtak). *Duhamel* éppen annyi katonát javallott mint *Duvergier de Hauranne*, a' verbuálandóknak latoromának a' Kamara' elébe lejendő terjesztését, és azt sürgette, hogy az 1816-diki sorsvonás által lett katonák csak esztendeig szolgáljanak. — *de Corbières* ezután hosszasan beszélte a' revolutio, Conscriptio, és Bonaparte ellen, továbbá a' Ministerek ellen, végre a' törvény ellen, mellyről azt mondotta, hogy a' a' Frantzia népet mint valami adózási dolgot, vagy mint valamely vetést úgy veszi, mellyet mindjárt lehet aratni, mi helyt megéri. (Jobbrol nagyon tapoaltak.)

Török Birodalom.

A' Török Császár igen meghányta a' Ministereit. *Mehmet Reuf Paschátok*

1815-ben Mártz. 31-dikétől fogva a' Nagy Vezéri Méltóságot viselte, Jan. 5-dikén lófarkait elvetette, és Scioba küldötte számkivetésbe, javait nála meghagyván. *Dervisch-Mehmet Paschá*, Brüsszelből titkon Konstantinápolyba hívatta, ki is Jan. 3-dikán ott megjelent, a' Birodalom petsétjét elnyerte, és 8-dikban a' nagy vezéri méltóságban megerősített. A' Nagy Vezérnek hivatalából való kitételét 4-dikben reggel a' belső dolgokra ügyelő Miniszternek *Jussuf Agiah Efendinek* letevése előzte meg, kinek helyébe az eddig volt *Tschausch-Bascha* v. Birodalom Marsalja *Erib Efendi* tétetett, kinek helyét ismét *Hassan Tahsin Efendi* foglalta el.

Orosz Birodalom.

Egy útzáró így ír Moskvából Dec. 29-dikéről: Egy esztendőnek elfolyása után bámulással szemléltém ismét Moskvának falait. Már akkor is ugyan mint valamely tsuda által új pompával emelkedtek azok fel a' pusztulásnak dűledékei; és a' hamvak közzül; de a' mi egy esztendő óta fogva annak újra való felépítéséről nézve történt, még hihetlenebbnek látszik, úgy hogy alig lehet képzelni mi képpen tehetett ennyit olly kevés idő alatt az emberi erőlködés. A' *Kremls* épülete sokkal nagyobbá tétetett több emelteknek építőse által, úgy hogy már most a' Császári familiának minden tagjai könnyen elférnek benne. Ha némellyeknek hírélete szerint a' régi Czároknak épülete tisztos régiségéből vesztett is ezen új építés által valamit; de nekem ugyan úgy tetszik az most, mint valamilyen megélemedett öreg, kibe ezáltal ifjúi élet adódott, hogy ősz fejét a' körülötte lévő paloták felett megújult erővel emelje fel, érezvén tulajdon oriási nagyságát. Úgy látszik hogy Sándornak az a' tzelja, hogy csak azokat az emlékeztető dolgokat

hagyja meg a' maradék' számára, melyek a' hazaszeretetére emlékeztetnek; 300,000 Rubelt rendelt az Universitas épületének vissza állítására, és Herczeg *Obalenskynek* kormányozása alatt már annak építése annyiban el is végződött, hogy a' jövő tavasszal rendeltetéséhez képest használni el fogják azt kezdeni. A' katonai gyakorlásra rendelt épület a' múlt nyáron egészen felépítettett, és már minden nap gyakorolják benne a' katonákat. Ezen épületnek a' szélessége 152 láb, a' hossza pedig 735 láb. A' Megváltó templomának fundamentuma az ugy nevezett *Verebhegynek* tetején már meg van véve; 40 millió van annak felépítésére száva, és 10 esztendő van határoztatva annak egészen leendő tökéletességre frajtására. A' hol én csak tavaly még omladékokat láttam, most ott a' legpompásabb palotákat szemlélem.

Helvétzia.

A' Bazeli közönséges levelek szerint a' Kanton Tanátsának 4-dik Februariusi ülésében ama hajdan Svétziai Király, most Obersteri titulussal élő *Gustav Adolph Gustavson*, Basilea városának polgárai közé egyező akarattal bevétellett, és minden polgári jussoknak bírásába helyezettődött. Midőn ötlet a' Gyűlésbe hívták, és polgárok közé való bevételése tudtára adatott, e' következő rövid beszédet mondotta: „Szabad és önön magától függő Nemzetnek kebelében születtem és nevedvén-fel, tudom mire kelljen azt a' bizodalmat beütnöm, melyet az Urak erántom a' polgári jussokba való részeltetés által megbizonyítanak.

Béts.

A' Tengeremellyékiek szerentséltető Követségének a' 22-dik Januariusi audiencián ő Felségekhez és a' két Felső-

nek viszont a' Követséghez tartott beszédek így következnek:

Ö Felsőséghez a' Császárhoz:
Felsőges Császár!

Egy örvendetes történet gyűjtötte össze a' Tengermellyéki tartományoknak Követeit Felsőgednek thronusához, a' közönséges örömmek és jobbágyi alázatos tiszteletnek kijelentésére. Azok a' tartományok, melyeket Felsőged a' Tengermellyékieknek neve alatt egyesített, bár Auszriának nagy Status' egységében a' több tartományoknál kissébbek is; de a' hívségben egyiknek sintsenek utánna, úgy hogy mély megilletődéssel esmerik meg különös szerentséjeket, mikor most jobbágyi kötelességeik közül a' legédesebbiket tellyeíthetik. Ha mindjárt azok a' szenvedések, melyeket először az idegen hatalom, azután az ettől való megszabadulásért folytatott nehéz küszködés, és több mostoha esztendőök árasztottak ki reánk, meg nem engedik is hogy a' békességnak és a' vitsza tért régi jó rendnek gyümöltreivel tökéletes megelégedéssel élhessünk; de mindazáltal vidáman és örömmel emeljük fel szemeinket még is az Isteni Gondviseléshez, mely Felsőges Uralkodó Házunkra mindenkor olly szemlátomást vigyáz, Felsőgednek népeiről való atyai gondoskodását szüntelen olly szépen megáldotta, és Felsőgedet ezért egy boldog házasságnak örömeivel megajándékozta. Áldja meg ezután is a' Mennyei Felső Felsőgednek fáradozásait szerentsés következésekkel, és részesüljön sok esztendőig Felsőged abban az örömben, mely azelid kormányá alá vissza tért tartományinak boldoggá való tételéből Felsőgedre vissza hárámlik; ezen forró kívánságunkhoz kaptsoljuk még a' Felsőged Cs. és Kir. kegyelmiért való alázatos esedezésünket is.

A' Császárné ö Felsőségéhez:

Felsőges Császárné!

Tisztelettel tellyes megilletődéssel járulnak Felsőgednek színe elébe a' Tengermellyéki tartományoknak Követeik. Dicsőségesen bételyesedtek a' hiv népeknek igen jó Fejedelmek házi boldogságáért való szíves óhajlásaik. Attól a' szerentsés naptól fogva, mikor az Auszriai Császárság Felsőgedet legelsőben az Ország anyjának édes nevezetével köszöntötte, igen sok jótéteményeket hintett már szeretszéllyel, sok könnyeket letörölt, és sok szenvedő sebekbe élesztő balsamot töltött Felsőged! Ez a' kegyesség, és különös jószívűség, a' legbizonyosabb zálogul szolgáltnak a' hiv népek előtt az eránt, hogy Felsőged az ö kegyelmes Fejedelmeknek házi boldogságát megfundálja és örökre megerősíti; ezek a' felsőges tulajdonságok a' thronusrol mustra gyanánt is sugároznak lefelé a' Fejedelmeknek virtusait követni szerető jobbágyok szeméikbe. Méltóztasson Felsőged régi szokás szerént alázatos menyegzői ajándékunkat elfogadni, és abban tsupán tsak az adóknak jó szívé szándékjokat, és a' legmélyebb tiszteletet tekinteni; méltóztasson ezen hiv tartományokat is állandó Felsőges kegyelmével holdogítani.

Ezen beszédekre ö Felsőgek így méltóztattak felelni.

A' Császár ö Felsőge:

„En a' Tengermellyékét úgy nézem mint Birodalmamnak fontos részét, és mindenkor különös figyelemmel leszek arra nézve. Fekvése és lakosinak szorgalmatossága által az egész Statust szabad közösülésbe tarthatja az, az egész világgal, az egésznek belső boldogságát élesztetheti, és tulajdon boldogsága által a' több polgárokét nevelheti. Az elébbeni mostoha idők után a' kareskedés megakadt,

és nem is ok nélkül, mert a' kereskedésre főképpen békesség kívántatik. A' szerentsésem vissza állított politikai tsendeségnek fentartására, és a' kereseteknek, 's kereskedésnek élesztésére teendő rendelkezésmnél fogva segítségül leszek én részemről a' tengeremlyékének. De annak lakosítól is megvárom, hogy a' lehetőségig magok segítsenek magokon. Annál inkább bizom én ő hozzájok, mennél nagyobb öszveköttetésben van az ő javok polgártarsaiknak boldogságával. A' Követeknek jókívánásaikat köszönettel veszem, és bizonyossá teszem őket Cs. kegyelmem felől."

Ő Felsege a' Császárné:

„Köszönöm a' Tengeremlyékiek' Követtségének, érzéseik kifejezését. Az ő a' nagy Status eránt viseltető indulatjaikat, én mint annak Anyja már régen esmem, és tudom. Örülni fogok, ha valaha azokat a' tartományokat, mellyeknek az urak képeket viselik, láthatom, és közelebről megismerhetem. Az ajánlott ajándékot köszönettel fogadom."

Fő Hadí Tármaster *Kolovrath Liebstinsky* ő Excjának Csehország' Kommandirozó Generalissának 50 esztendeji hadi szolgálatja után a' multt Jan. 31-dikén Prágában tartott jubileumi innepét, e' következő kegyelmes tulajdon kézzel irtt levelével méltóztatott Felseges Urunk fényesebbé tenni.

„Kedves Fő Hadí Tármasterem
Gróf Kollowrat Vintze!"

„Éppen most tudom meg, hogy ennek a' hónapnak a' végével 50 esztendő s katona lesz az úr, és használok ezt az alkalmatosságot, hogy az úrnak e' részben szerentsét kívánjak. Az úr ezen hosz-

szú időköznek minden szakaszában, és minden történetek alkalmatosságával mindenkor egyforma hívességgel, és buzgósággal szolgált; ezt én jól tudom, és még tovább is számot tartok reá, 's óhajtom, hogy az úr érdemeinek ezen megismerése az úrnak megnyugtatására, és az én különös figyelmeknek bizonyosságára szolgáljon. Béts Jan. 19-dikén 1818.

„Ferenz m k."

Fels. Urunk a' Kaunitz' Gyalog Regementjénél Kapitány Báro *Rothkirch Ferenz* ő Ngát, a' Fridrik Wilhelm Király nevet viselő Huszároknál Kapitány Báro *Gerlitz Ferenz* ő Ngát, a' Sándor Császár Gyalog Regementjénél Kapitány Báro *Engelhart és Schnellenstein Sándor* ő Ngát, és Magyar Országban több Tek. N. Vármegyék Tablabiliráját *Mondbach Károly* urat, a' maga Cs. K. Kamarásaivá kiuevezni kegyelmesen méltóztatott.

Bétsnek *Gumpendorf* nevű külső városában a' 152, és 153 számokat viselő tulajdonképpen két, de egybe épített házak, két ahoz tartozó szép kertekkel egygyütt Felseges engedelem mellett ki fognak játszattatni. Mind öszve 438,577 forintra vannak betsülve V. Czédulában. Egy sors 12 f. Váltóban. Lesznek pénzbeli nyereségek is 25,000, — 15,000, — 8000, — 5000, — 3000 's a' t. forintokban egész 20 forintig lefelé. Van mind öszve 52 ezer sors. A' sorsvonás e' folyó esztendőben Oct. 15-dikén; vagy ha a' sorsok elébb elkelnek, elébb is meglesz. A' sorsokat lehet kapni *D. J. Arnstein* nagybankereskedőnél a' Grabenen az 1183-dik szám alatt a' 2-dik emeletben.

8 száz forint huszas pénzért, adtak Váltó czédulában: —

Febr. 13-dikén 297 $\frac{3}{4}$ — 14-dikén 296 — 16-dikén 296 $\frac{1}{2}$ — forintot

Hazai Dolgok és egyéb Toldalékok.

Magyar Ország.

Pest — Általán a' Pesti Semináriumban lévő ifju Pap-urak mennyire szükségös nem tsak a' predikállásra; hanem a' társalkodásra is, és így az egész papi életre nézve a' külső magaviseletnek 's tethordozásnak illendően való alkalmaztatása, kérték Elöljáróikat hogy engedődnék meg nekik egy pár Theatrumi daraboknak megtanulása, és eljádzása. Az illető felsőség a' dolgot hasznosnak lenni találván, engedelmet adott a' kérőknek egy vig- és egy szomorú játéknak eljádzhatására. Vévén az engedelmet a' tisztelt ifju Papurak ezen tizimü vig-játékot választották ki magoknak: *Zsugori*, melyet a' lehető tökéletességig megtanultak, a' múlttársang végén vasárnapinapon eljádzottak. Ez a' darab magyar nyelven jádzatot; a' következő kedden pedig egy Deák nyelven irtt szomorú-játékot adtak elő ilyen tizim alatt *Cyrus*, mely hasonló kedvességet nyert mint az előbbi, a' Deák nyelvnek kedvellőji előtt.

* * *

T. N. Pest Varmegye a' liszt 's kenyér árrát legközelebb e' következő módon szabta - ki Pest 's Buda városaira nézve. 1 Má'sa első rendü lisztláng 23 for. 28 xr. második rendü 21 for. 40 xr. Zsemleliszt 18 for. 11 xr. Kenyérnek való liszt 8 for. 1 xr. — Egy Pesti mérő korpa 3 for. 35 xr.; első rendü dara 26 for. 24 xr.; második rendü 23 for. 28 xr. — 1 xros muntzsemlének kell nyomni 1 $\frac{3}{4}$ latot, közönséges zsemlének 2 $\frac{1}{4}$ latot; ánisos szarvasnak 1 $\frac{1}{4}$ latot; garasos fehér pékkenyérnek 7 $\frac{1}{4}$ latot; barnásnak 9 latot, fekete pékkenyérnek 10 $\frac{3}{4}$ latot.

Budáról Februárius 8 dikán. Egy legfelsőbb Rendelésnek következésében a'

Lubringh és Kaprontza között lévő út ismét 1 $\frac{1}{4}$ póstára tétellett vissza, mint az előtt is volt.

Magyar Orzágnak Kommandirozó Generalissa, **Ferdinand** ö Kir. Fő Herczegsége ennek a' hónapnak 6-dikán reggeli 5 órákor, Gen. Adjutánsának *Desfours* Grófnak társaságában Budáról Bétsbe elutazott, és úgy látszik, hogy a' Fő Herczegnek távolléte egynéhány hónapig fog nyúlni. — Budai újabb tudósítások szerént Cs. K. Feldmarsal Lajtnánt, és Divízió Commendans Sopronban Gróf *Radetzky Josef* ö Excja, egynéhány napoktól fogva Budán mulat, mint a' környülállások mutatják azért, hogy a' Fő Herczegnek távollétében Magyar Orzágnak katonai Kommandirozását vigye.

Kassáról Jan. 31-dikén — **Tit. Kósa György** ur, a' Philosophiának és Törvényeknek Doctora, a' Magyar Magános és Büntetési Törvénynek rendes Professora az ide való Kir. Akademiában, életének legjobb idejében, t. i. 31 esztendő korában, rövid ideig tartott betegsége után földi életének pályáját bekezesztette.

Kis Kunságban. — A' múltt 1817-dik esztendőben Kis Kunságban születtek 2441-en, mely summából 1254 férfi, 1187 pedig leány gyermek volt. Meghaltak 1451-en, különösen pedig 756 férfi, 695 asszonyszemélyek. Ezeken kívül 34 kettős gyermeket, 54-en pedig házosságon kívül születtek. Beoltódott a' himlő 406-ba, — házasodott 528 pár. Természeti himlőben meghaltak 38. petétsben 16. Ha az életidőre tekintünk születésektől fogva első esztendő korokig meghaltak 551, első esztendőtlől fogva a' 10-dikig 323, — ettől a' huszadikig 93; ettől fogva 70-dikig 307; hetyentől százig és fellyebb 77-en.

E r d é l y.

Ujságlevelünk kiadásában szent kötelességünknek tartjuk közönségessé tenni mind azon bizonyos és nevezetes datumokat, melyek a jelenvaló Idő Lelkét karakterizálják, és a következőségnek az elmúltakról világosságot nyújthatnak, a' mennyiben ezek felsőbb köteleztetésünkkel nem ellenkeznek. Ezen Datumok közé számláltuk kedves hazánk historiájára nézve a' Reformatio III-dik Századja innepére kijött nevezetesebb közönséges rendelkezést és azon modot is, melly szerint ezen Innep több helyeken innepeltetett. Illy tizből ragasztjuk ide azon —

*Szentegyházi Fő Igazgatói Hirdet-
ményt és Rendelést melly:*

Az Erdélyi N. Fejedelemségben lévő minden Evangelico Reformato Ekkle'siákhoz, és azoknak Esperestjükhöz 's Papjaikhoz e' következőgben eleresztetett:

A' Reformationak, melly Saxoniában 1517-dik esztendő vége felé vette kezdetét, százados Innep, már Német Országban, és az Austriai örökös Tartományokban, 's Nemes Magyar Országban is, a' Protestánsok között, a' Császári és Apostoli Királyi Felség' kegyelmes engedelmével, előre meghatározott különböző napokon, minthogy mindenütt éppen azon egy időt határozni erre, a' dolog természetéhez képest szükségtelen, de nem is lehetne, megessvén; illő dolognak találtatott, hogy mi is, kik az Erdélyi N. Fejedelemségben az Evangelico Reformato Vallást követjük, a' hova valamivel későbbetskére hatott ez a' boldog Világosság, mint Saxoniában, ennek emlékeztetése, más Protestans Nemzetek példája szerint, háládó százados Innepet szenteljünk, mely végre, a' mingyárt következő uj esztendőnek Januarius hónapja' 11-dik napját tetszett határozni

Mely napnak annál idvességesebb meginneplésére nézve rendeltetik.

1-szor: Mivel ezen Innep Vasárnapra esik, az előtte való Vasárnapon, u. m. Januarius' 4-dik napján a' Papok ezen Innepet minden Ekkle'siákban hirdessék ki, elméjekre adván egyszermind a' Gyülekezeteknek, mely különös nagy kegyelmessége tessék meg Felséges Urunknak ezen Innep tartásnak megengedéséből is minden Protestans alattvalóira nézve, és tsak ez által is mely igen köteleztessünk mi arra, hogy ennek megtartásában, a' más Vallásuak eránt való igaz Keresztýén türelmet, 's mindenekhez tartozó tiszta felebaráti szeretetet szívünkön, Lelkünkön viseljük, 's tselekedeteinkel is azt nyilvánosságossá tenni igyekezzük.

Az Innep tartás az Isteni tisztelet által menvén főképpen véghez, a' míg az Ekkle'siai Tagok a' Templomba gyűlnek, a' szokott Introitus énekelhetik mindenütt; azután pedig azon nevezetesebb Ekkle'siáinkban, a' hol Collegiumaink is vagynak, az ide mellékelt A. alatti, vagy más ahhoz hasonló szép éneket harmóniával fogja elénekelni a' Tanuló Ifjúság, a' melynek eléneklésében elegyíthetők, ugyan az Ifjúság által gyakoroltatható valamely ártatlan, és szívet tiszta örömmre ébresztő mu'sika is. A' harmonia után, hogy az Istennek énekléssel való tiszteletébe része legyen, a' Gyülekezet is, a' rendes Kántor után, a' CV-dik Soltárnak, mely így kezdődik: *Adjatok hálát az Istennek*, két vagy három első verseit énekelje-el.

Más Ekkle'siáinkban pedig, a' szokott énekes Invocatio után a' CXIX-dik Soltárhoz, mely így kezdődik: *Az oly emberek nyilván boldogok*, a' rendes Kántor után a' Nép énekeljen négy Verseit.

3-szor: A' Pap felmenvén azután a' Predikálószeékbe, az ide mellékelt B.

alatti Imádságot elmondja és mondatja a Gyülekezettel, mellyet bérekeszt az Uri Imádsággal. Azután az *Atya, Fiú, Sz. Lélek*, vagy más hasonló szép Invocatio elénekeltetvén, felolvassa a Pap Textusul a' CV-dik 'Soltárnak 1, 2, 3, 4, 5. verseit, és azokhoz alkalmaztatólag Prédikáziót tart arról, *melly fontos okai légyenek az emberi Nemzet', és az Anyaszentegyház' igazgatásában, minden jó Lelkü Keresztyén embernek arra, hogy az Istennek nagy nevét hirdesse, magasztalja, dicsőítse, a' téli idő' voltahoz képest röviden, és fontoson.*

4-szer: Prédikáziója végén illendő egybe-kötéssel vegye elé a' Pap az ide mellékelt C. alatti rövid Oratiót, és azt a' Gyülekezet előtt olvassa-fel, vagy mondja-el; semmit maga gondolataiból hozzá nem ragasztván. Mely után véget vétvén beszédének; az ide mellékelt D. alatti imádságot mondja és mondassa-el a' Gyülekezettel, az Uri Imádságot is utoljára ahoz adván a' szokás szerént. E' meg-esvén a' Gyülekezet a' rendes Kántor után elénekli a' CXI-dik 'Soltár' két első Verseit, melly így kezdődik: *Hálát adok Uram néked.* Így osztán a' Pap megáldván a' Gyülekezetet elbocsátja.

5-ször: A' hol Collegiumaink vagnak, ott a' Pap nem mondja el a' C. alatti Oratiót, hanem tsak prédikáll a' kijegyzett Matériából, és a' D. alatti Imádságot is ahoz ragasztja, 's mikor a' Prédikállószeikből leszáll, az Ifjuság harmóniával éléneklí az ide mellékelt E. alatti éneket. Melly után a' Collegiumnak Tiszteletes Theologiae Professora, vagy más, felmenvén a' Prédikállószeikbe, magá' által mentőszekben 's jobban kidolgozott Oratiót mond a' *Reformationnak boldogító tzeljáról 's idvességés követke-zéseiről.* Azután énekelletik harmóniával a' XCVIII-dik 'Soltár' első Verse,

melly így kezdődik: *ÉnekeljeteK új Éneket.* —

5-ször: Feltételik, 's mag is váratik a' Prédikáziót vagy Oratiót mondandó Tiszteletes Papoktól és Professoroktól, hogy legnagyobb kitelhető figyelemmel legyenek munkájoknak kidolgozásában, még tsak egy igét is olyat abba nem elegyítvén, a' mi más Keresztyén Atyánkú-ainknak sérelmet okozhatna. A' szelid-ség', türedelem' és szeretet'. Lelke az, a' mi igaz világosságot sugároz, e' nélkül mi nem világosságban, hanem lelki sötéttésghben maradnánk. 1. Jan. II. 10.

7-szer: Az Inneplést kegyesség munkája teszi Isten előtt leginkáb kedvessé: melyre nézve illő leszen ezt azzal is megszentelni. Minthogy pedig az alsó Fiu és Leány Oskolákra nézve, a' Közönségekben többnyire hijjánosság és sok fogyatkozás tapasztaltatik, mellyeken segíteni és azon apróbb Oskolákat mindenütt jobb állapotba hozni szent kötelesség; az e' végre való adakozás hathatós kihirdetés által ajánltassék minden Gyülekez etekben. Az alamisna helyes felszedéséről és hiteles béküldéséről az illő helyről különös rendelés tételik: fordítása módja Egyházi köz Tanátsban fog meghatározatni.

Költ *Kolosváron*, Nov. 16 - dikán 1818.

B. Bánffy László,
Gubernialis Consiliarius és
Consistorium' Elölülője.

Ajtai László,
Consistorialis Secretarius.

* * *

Déésről Jan. 15-dikán. — A' Mélt. fő Consistorium által e' solyó 1818-dik észtendei Januarius hónap 11-dikére rendelt megülesé a' Reformatió Százados Innepének, ezen Fejedelemségben talán sohol meg nem innepelltetett még szed-ben; mint itt Nemes Belső Szolnok Vár-megyé Anyavárosában Déésen. Ez a'

nevezetes Inep ugyan is egy rendkívül való pompás Istentiszteletből, és egy azt követett gazdag vendégségből állott, melyben a' Megyebeli Rendeknek dísze, minden Vallási külömbség nélkül részt vett. Az Istentiszteletet elkezdő első éneket elénekeltte a' számosan felsereglett nép, az orgona zengedezése mellett, mellyet egy a' Mlgos Fő Consistoriumtól azon tzelra kiadott különös Ének követett, melly helybeli Lelki Pásztor Tiszt. *Nagy György* úrnak igazgatása alatt a' legmesterségesebben kidolgozott harmoniával elénekeltetett. Ezen harmonia után helybeli öregb Lelki Pásztor Tiszt. *Mihályi Mihály* úr a' Reformationnak okait, annak következéseivel historiai Datumokkal meg támogatván, egy predikázió formájában hosszasan elő adta. Az ezután elénekelt szép harmonia után felállott hazánknek 's Anyazentegyházunknak amaz esmeretes, és nagy érdemü Demosthenesse Tiszt. *Nagy György* úr, kit a' buzgó Gyülekezet már szinte észrevehető nyughatatlansággal várt, 's a' ki az említett Reformationnak az egész Keresztyén világra, 's a' szebb tehetségeknek miképpen lett kifejtődzészire volt nagy következéseit, egy rövid ugyan, de minden Oratori tekintetre nézve felséges Oratióban nem csak elő adta, hanem azokat szinte a' legeggyügyübb lelkek előtt is megfoghatókká tette. — Ezen szép Oratiót, 's azzal együtt az egész Istentiszteletet berekesztette egy harmoniás éneklés, mellyet az ó végre kiállított számos ágyuknak durrogásaik, 's a' Jó s ef nevet viselő Huszár Regiment egy Osztályának több ízben lett tüzelése követett. A' templomból kijött uraságok, katonatisztek, és papok Tekintetes Táblabíró Szászszegei Balog Sigmund úr által, muzsika zengése mellett, megvendégeltetett, a' melly vendégségben a' tisztelet alatt lárvöldöző Huszárok, és ágyusok is tellyes részt vet-

tek, 's megajándékoztattak. Az első poharat is Felsőes Fejedelmi Udvarnok' hosszú életéért 's boldog uralkodásáért üritette-ki a' tisztes Vendégségi Gyülekezet.

* * *

Zilah Dec. 7- dlkén 1817. Megin-nepeltük mi is a' Reformatio 3-dik Századja Innepét igaz Vallásos buzgósággal, és minden Confessionkal megegyező pompával. Reggel egybe gyűlvén a' Domesticum Consistorium, a' harangozás végzésével egy rendbe ment-be a' templomba harmonia éneklés között. Az ajtóban fogadták 12 fejrbe öltözött első rangú városi leányok ezzel az énekkel: *Aldjátok az Ur nevét 's a' t,* virágot hintezvén elejಕ್ಕೆ. Továbbá énekeltetett harmoniával: *Az Urnak ingalmát örökké éneklek 's a' t.* Ezt követte a' Cantor után való énekléssel a' gyülekezet. Melynek vége lévén felállott a' predikállószebbe a' mi érdemes, és az iljuság tanítása körül fáradhatatlan, 's maga kedveltetésével köz kedvet nyert Ref. Oskolánk Professora Tit. *Salamon József* úr; ki a' Keresztyéni szeretet, 's türelemi lelkétől vezéreltetve, hathatos és építő szép predikáziót tartott ezen materiáról: *Hatalmas dolgot tett mivelünk az Ur és azért örvendünk mi.* — A' beszéd velős és érzékeny volt, 's úgy intézte a' tudós beszéllő, hogy a' Vallás sorsosi igasságos öröme is kiteltzett belőle, azomba a' nagy számmal egybe sereglett ellenkező fél se botránkozott-meg benne, sőt meglegedéseket mindnyájan nyilván kimutatták. A' Cathedra is tisonosan fel volt virágozva, a' templom közepén pedig egy zöld tafotával bévont és virágokkal szépen körül vett piramis volt felemelve; mellynek a' közepe béhajlására 4 aranyos úr asztali poharaink, telejére a' Szent Biblia tétettek. A' Predikázió alatt pedig valahányszor öröm felkiáltás és Felsőes Uralkodónk hasznos

életéért szívbeli huzgó fohászzkodás jött elő, mindannyiszor öt mo'sár ágyuval löttek. Így töltöttük el továbbá haládatos és huzgó ártatlan érzések között ezen következéseire nézve nevezetes 's. nagy napot. —

Horváth Ország.

Zágrábból szomorú hírt irnak. E' folyó esztendőben Jan. 24-dikén Horváth Országi Bán, N. M: Gróf *Gyulay Ignátz* ó Excjának hasonlóképpen Ignátz nevü 11 esztendős fija meghalálozott. Közönségesen véve, az itt lévő tanulóifjúságból igen sokan meghaltak mostanába, és leginkább a' felsőbb rangú házokat látogatja a' halál; itt egy, amott két három sőt némelly helyeken minden magzatokat elragadott az.

A' milyen kedvelten tudósítás ez, szinte olly kellemetes amaz, hogy a' tsak most fundáltt Zágrábi Könyvtár olly szépen gyarapodik, hogy ma holnap tökéletesen készen fog az állani a' közönségnek használására. A' multt Jan. 30-dikán Musikai Akadémia tartatván a' nevezett könyvtárnak hasznára, nem tsak szép pénz begyült, de igen sok Nemesek és Tudósok kezeik-irásánál fogva ígérték, hogy tulajdon könyvtáraikat vagy még életekben vagy pedig halálok után ezen könyvtárnak adják.

H i r d e t é s.

A' Nagy Méltóságú Magyar K. Udvari Kamarának rendeléséből, a' jövő József napi Pesti vásárkor, nevezetesen pedig e' folyó 1818-dik esztendőben, Mártziusnak 12-dik napján reggeli 9 órakor a' Kir. Harmintzad' épületében Pesten a' boldogultt Kalotsai Érsek Gróf *Kollonits László* ó Excjának nagy ezüst asztali készületével együtt, mellynek leendő eladása már régen közönségesé tétetett, még egy kereszt, melly egy koronaforma brillant kaptson függ, továbbá egy ahoz illő gyűrű is, melly mind

össze 13 Amethyst kövekből, és 43 karatra való brillant kövekből áll, a' többet ígérőnek, mindjárt leendő fizetés mellett el fog adattatni.

H i r d e t m é n y.

Egy nagy Ezüst asztali edénynek elkötyaveryélléséről.

A' Nagy Méltóságú Udvari Magyar Kamarának felsőbb parantsolatnak következésébe közben költt rendelése szerént, a' jövő Szent József napi Pesti vásárnak alkalmatosságával, úgymint a' közelgető 1818-dik esztendőben esendő Mártzius holnapnak 12-dik napján, reggeli 9 órakor a' Pesti Királyi Harmintzad-házban, néhai Nagy-Méltóságú Gróf *Kollonich László* Kalotsai Érseknek asztali nagy-ezüst készületteye kötyavetye által a' többet ígérőnek, a' kész árnak tüsténti letétele mellett el fog adattatni.

Ezen tiszta ezüstben mintegy hatodfél mázsát nyomó asztali készület, a' közelebről esmérőknek köz értelmek szerént a' legszebb, legékesebb, legpompásabb, és szembetünőbb, mellyet Hazánkban láthatni; és noha eredetikeppen tsak harmintzad személlyekre készítettett, azonban negyvenkét, sőt nyelvennyoltz személlyekre is elegendő; mennél fogvást hozzá 48 evő-kés, villa, és kanalak; és a' Csemegéhez 42 portzellán markolatu ezüst-élű-kések, és egyéb hozzávalók tartoznak.

Az első asztali felkészített, vagy is fogás hat felettéb nagy Tál-allyaiból (Plateaux) áll, mellyekre szintannyi, részszerént gömbölyü, részszerént tojás-kerekü medentzék tétetnek; a' többi ide tartozandó hasonlóképpen majd gömbölyü, majd tojás-kerekü, majd három, és négy szegletü Tálak, mind ezüst fedelelkekkel, mellyekkel az ételek héborittatnak, vannak felékesítve. Az asztalnak négy szegletére pedig mégannyi nagy ezüst-hűtő edények tartoznak. Mind ezek

felemelt (en bas relief) metzsett művel, a' talak, és tányérok pedig szinte metzsett munkáji karimákkal diszeskednek; azon felemelt metzzésű ékességei az edényeknek nem forrasztva, vagy szegezve, hanem finom srofokkal belürül lévén oda szerkeztetve, és enél fogva egymástól elszedetthetvén a' tisztítást felette könnyebbítettik.

Többnyire ajánlhattya ezen egész asztali edényt azon környülállás is; hogy minden darabnak hátulján tsupán két egyes betű, ugymint a' hajdani Tulajdonos nevének eleje az az L. K. vagyön kivésve, mellyeket kiemésztetni, vagy az edényeknek felső részére ujjabb Jegyeket vésetni lehet; ajánlásul szolgálván egyébcránt az is; hogy minden darabnak nehézsége a' legkissebb mértékig szinte a' hátulsó részén fel vagyön jegyezve, 's beléje metzve.

Ezen egész asztali ékességhez tartozó megvasált, és belső készülétekkel e' végre alkalmaztatott hat nagy Ládák a' Vevőnek ingyen fognak által engedtetni.

Azok, a' kik a' kótyavetyéllésben részt venni akarnak, az e' végre kirendelt Biztosnak kezéhez 2000 forint pengő-pénzt, vagy 6000 forintokat Váltó-Czédulákban Bánat-pénn gyanánt letenni kötelessek, melly summa a' kótyavetye, és az ebbéli Jegyző-Könyvnek aláírása után a' Vevőnek a' fizettendő egész árba hé fog számíttatni, a' más többet igéroknek pedig azonítal vissza adattatni.

Nagyobb bátorság' okáért az első likiáltás tsak egy Latnak pengő-pénzben számláltt árrával fog történni, ennek mennyisége pedig annyira fog határozottatni, a' mennyit a' Császári, és Királyi aranyot, és ezüstöt Beváltó Tisztség egy Latért a' nyers, és tsupán a' beolvasztásra szolgáló ezüstért kész leszen ajánlani; erről pedig az említett Tisztségnek írott kinyilatkoztatása, azokkal, a' kik kótyavetyélni szándékoznak, közzöltetni fog. Ezen

árszabástól kezdvén, fog a' kótyavetyélés garasokra, és krajtzárookra (mindenkör pengő-pénzt értvén) olly intézettel folytatattatni, hogy a' nyers értnek belső értékén fellül, a' felettébb disses, és költséges mivnek jutalma is, az Érseki hagyományak gyarapítására mentül inkább nevedekjen.

Vége lévén a' Kótyavetyének, egy Császári, Királyi Pénzverő Hivatalbéli Tiszt által felmércettetik az egész ezüst a' Vevőnek jelentéében, és azon egy latnak feligértt legnagyobb ára szerint az egész nehézségtől járandó summa meg fog határozottatni, a' mellyet is a' Vevő akár egészen, akár rész szerént, vagy pengő-pénzben, vagy ennek akkori Bétsibetse után (vagy is az ugy nevezett Curcus szerint) számíttandó Váltó Czédulákban legfellyebb 8 napoknak elfolyása alatt lefizetni okvetetlenül tartozik, és ennél fogva addig az ekkép' megvásárlott ezüst kezéhez sem szolgálthatik.

Az elől számláltt kötelezésekre hajuló; és alkalmas Vevő, a' kótyavetye előtt egnéhány napokkal a' Pesti Harminczad-háznál ezen ezüst-készületet megtekintheti; ha pedig addig is valamely vevő szándékkal biró, 's ne talántán utban lévő Uraságoknak, vagy Kereskedőknek a' meg szemlélésre kedvek lenne, a' Nagy Méltóságú Magyar Kamarának Elölülői Kantzellariájában teendő jelentés mellett a' Fő Fizető Hivatalban alkalmaztosságot nyerhetnek annak megtekintésére; azonban hogy szinte ezen Hivatal egyéb tisztí foglalatosságaiban ne akadályoztathasson, a' tsupa kívántsíságnak hely nem adattatik.

H i r a d á s .

Az Aradi Magyar Királyi Cameralis Praefectusság részéről, legfelsőbb rendelkezésnek követhetésében, e' következő Fiscalis jószágok, ugymint:

Tok, melly helységben találtatnak 19 3/4 jobbágytelekek, 99 házhelyekkel,

továbbá 25 zsellérek, 5,323 holdból álló erdőség 3 darabban, 29 $1\frac{1}{2}$ hold szántó-föld, 14 $1\frac{1}{4}$ hold rét, 1 Szilvás kert, 1 malom, 1 kortsma mellyben bort és pálinkát szoktak mérni; és áll 2 szobákból, 1 konyhábol, egy 12 darab marhára való istállóból, 1 pajtából és kertből, úgy szinte egy mész égető kementze, és végre vámi haszon is van, melly utolsó az esztendeji jövedelem $1\frac{1}{6}$ részének $1\frac{1}{3}$ részéből áll.

Iltyó, melly helységben találtnak 21 $5\frac{1}{8}$ jobbágytelekek 118 házhelyekkel, továbbá 25 zsellérek, mintegy 1,549 hold erdőség, egy 4 holdat 460 quadrat ölet tevő szőlőkert, 54 hold szántó-föld, 246 hold irtás, 1 káposztáskert, a vámhaszon $1\frac{1}{6}$ részének negyed része, egy bor, és pálinka kortsma, egy Uraságháza, mellyhez tartoznak 5 szoba, 1 kamara, 1 két száz akóra való pintze, egy 16 darab marhára való istálló, 4 pajta, 1 két száz mérős hombar; továbbá szarvas marhának és sertéseknek való ól, 1 pajta a pálinka ház szükségire, és 3 kukoriztartó kasok.

Szelislye, melly helységben találtnak 9 $6\frac{1}{3}$ jobbágy-telekek, 39 házhelyekkel, továbbá 15 zsellérek, 878 $1\frac{1}{2}$ hold erdőség, 86 hold szántó-föld, 40 hold rét, 3 hold irtás, 17 holdas szilvás kert, nem külömben egy vendégfogadó, a Maros vizén egy malom, a vámhaszon $1\frac{1}{6}$ részének 4-ed része

e' fasz. Jun. 30 dikán *Aradon* a Praefectusság épületében tartandó közönséges kótyavetyénél fogva 3 egymás után következő esztendőkre, úgymint az 1818-diki Nov. 1-ső napjától fogva az 1821-diki Oct. utolsó napjáig inclusive, a többet-ígérőnek árendába fognak adattatni. Hogy azonban tudják előre is mihez tartani magokat azok, kiknek ezen árendához kedvek volna, egyszersmind e' következendő feltételek is közönségessé tétetnek: 1) minekelőtte valaki a licitációhoz bősáttatna, meg kell neki mutat-

ni, hogy van-e annyit érő jószágga, a mennyit az árendapénz és akár a jószágban akár pedig a fundus instructusban minden esetre történhető kár tenne. 2) Az első kikialtás' alkalmatosságával, mindjárt le kell a Bánatpénznek $10\frac{1}{100}$ részét tenni, külömben licitálni sem lehet; végződén a kótyavetye, ez a pénz a legtöbbet ígérőnek vagy visszaadódik, vagy az előrefizetendő árendapénzbe tudódik, a többi Licitansoknak pedig tüstént visszaszolgáltatódik. 3) A meghatározott árenda fizetési summát mindenkor fertály esztendőnként előre az Aradi Cameralis Perceptori kasszába le kell tenni, ha pedig ez a fertály esztendőnek elején legfellyebb is 14 napnál tovább maradna: minden további megintés nélkül kitétetik az árendás az árendából. 4) Az árendából származható peres dolgokban, a N. M. Magyar Kir. Udv. Kamara ítélete alá kell magát az Árendásnak vetni. 5) Az erdőknek megtartásáról és őriztetéséről az Uraság saját költségén fog gondoskodni, ellenben az árendás köteleztetik: 6) az Uraság épületeit reparáltatni, 's megjobbítatni annélkül, hogy költsége megtérítettetne; hanem minden nevezetesebb jobbításnak a rajzolatját felsőbb megvizsgálás és helybebagyás végett a N. M. Magyar Kir. Udv. Kamarának be kell küldeni. 7) az Árendás minden árenda' elengedésről, vagy kárpótlásról lemondjon. 8) A gazdasági eszközökről és a fundus instructusrol az által adáskor egy Inventarium készitődik, — az épületek leiratnak, minden megbetsültetik, úgy hogy eltelve az árenda ideje mindent ugyan azon állapotban, és betségben kell vissza adni. 9) Az általadásbetsülés és visszavétel törvényes Vármegyei tanuk előtt cselek meg. 10) Az árendának több feltételeit meg lehet mind Budán a N. M. Magyar Kir. Udv. Kamaránál, mind pedig Aradon a Praefectuságnál tudni. Budán Januárius 10-dikén 1818.